

Euskal Herria Bai (EH Bai)

Euskal instituzioa eta bake prozesua batera eraikitzen

Batasuneko Jean-François Lefort (Miarritze, 1970) eta Abertzaleen Batasuneko (AB) Peio Etxeberri-Aintzart (Baiona, 1973) kideekin solastatu gara. Euskal Herria Bai (EH Bai) koalizioaren izenean hitz egin digute biek ala biek. Frantziako presidente Nicolas Sarkozyk Ipar Euskal Herrira egindako bisita, datozen hauteskunde Presidentzialak eta Legebiltzarrerakoak, hala nola bi hauteskunde hauen karietara EH Bai landu nahi duen proiektu politikoa izan ditugu mintzagai.

MIKEL ASURMENDI
Argazkiak: Dani Blanco

MARTXOAREN HASIERA MUGITUA izan da Ipar Euskal Herrian. Frantziako presidente Nicolas Sarkozyren bisitak –hilaren lehen egunean– hainbat herritarren oldarrak eragin ditu Itsasun eta Baionan. Hirugarren egunean, berriz, Batera plataformaren deiarri erantzunez, 1.200 lagunek zazpi errepede-gune blokeatu dituzte. Gertakariak eta erreakzioak Frantziako mintzatoki politikoak inarrosi dituzte; tokiko hautetsi eta eragile politikoek darabiltzaten gaiak mahaigaineratu dituzte.

Batasuneko Jean-François Lefort (ezkerrean) eta ABko Peio Etxeberri-Aintzart EH Bai koalizioaren eledunak, hurrenez hurren.

Estatuko presidentea Euskal Herrira etorri da boz kanpainaren atarian. Zer iritzi duzue Sarkozyk jaso duen harreraz?

Peio Etxeberri-Aintzart: Gu, bistan da, poztu gara Baionan izan den mobilizazioaren karira. Gertatuak aitzinetik iragarri genuena baieztatu du, hots, Sarkozy ez zela Euskal Herrira ongi etorria izango. Izan ere, Sarkozyk ez du –ez presidente,

ez hautagai gisa– inolako interesik agertu euskal auziari begira, ez du proposamen izpirik egin gaur egun mahai gainean ditugun euskal problematiken inguruan. Frantziako edozein hirira joan izan balitz bezala heldu da Baionara, hemen gai bereziak daudela kontuan hartu gabe. Mobilizazioak egonezin soziala erakutsi du: batetik, krisi ekonomiko egoeran Sarkozyk sostengatzen

"Goi-mailako politikarien eta herriko oinarriaren arteko komunikazioa moztuta dago. Azken mobilizazioen ondoren gabezia hori ageriago geratu da". ETXEBERRI-AINTZART.

duen kudeaketa neoliberalaren desgokitasuna, eta bestetik, Ipar Euskal Herriko berezko instituzioaren –hizkuntzaren auzia barne– eskakizunaren aurrean gobernuaren axolagabekeria. Mobilizazioetan Euskal Herriko gatazkaren konponbide demokratikoa bideratzeko bake prozesua –presoen auzia barne– ez direla aintzat hartzen islatu ere da.

Alabaina, Sarkozy presidenteak euskal presoak hurbiltzea "posible eta desiragarria" dela erran du.

Etxeberri-Aintzart: Bai. Jendar-teak erantzun behar bizia zeukan eta gutxienez emaitza hau lortu dugu: Sarkozy hainbat galdera erantzutera behartua izan da. Ondorioz, Sarkozy hori erraten entzun dugu lehen aldikoz. Gogo berezirik gabe erran badu ere, bada zerbait, eta interesgarria da, mobilizazioei esker behartua izan baita presoen gaia aipatzera. Sarkozy, bistan da, nahiago zukeen hona etorri eta Frantzia aipatu ohi dituen gaiez mintzatzea, ez Euskal Herriari doazkion gaiez. Alta, zuzenbideari eta printzipio politikoei lotutako gaia aipatu du, Sarkozyren ahoan ez dugu sekula euskal preso politikoen hurbiltzetaz deus entzun. Dena den, Sarkozy erran duena legea betetzea besterik ez da, baina neurri hori hartuko balu, gatazka politikari humanizatzeko gisako bat emango lioke. Gatazka politikoa konpontzeko amnistia dela inportantea jakinik ere, halere, hurbilketa

lehen urratsa liteke. Munduko gatazka politikoen konponketan presoen kaleratzea da emaitza. Sarkozy ez du hori erran, alta, bi estatuek printzipio eta ondorio hori onartu beharko dute prozesuaren bukaeran.

Sarkozyk erran duenak mugiarazi dezake Mariano Rajoyren gobernu?

Jean-François Lefort: Neurri batean bai, horrelako hitzek bi estatuek gaiari buruz izan ditzaketen desadostasunak edo ñabardurak azalerazten dituztelako. Hori interesgarria da, baina ez da gauza arrasberria. Jean Grenetek [UMPko Baionako auzapeza] prozesua laguntzeko adierazpenak egin ditu Frantziako Legebiltzarrean berriki, Jean-Jacques Lasserre zentristak ere Senatuan. Iragan abenduan, konponbidearen aldeko manifestazioan PSk berak ere parte hartu zuen. Hego Euskal Herriaren prozesu politikoa aurrera doan ahala, indar politiko hauek Iparraldean urratsak ematen ari dira. Boterean dauden indar politikoei konponbidearen aldeko mobilizazioetan parte hartzeko beste jarrera bat agertu dute. Noski, besterik da Frantziako Estatuaren praktika. Hamabostean behin atxilotetak egiten ditu, ETAren edota gazte mugimenduaren kontra joz. Oraindik ere Euroagindua aplikatzen du. Errepresioa da Sarkozyren gobernuaren benetako praktika. Baionako harrera txarra horregatik jaso du neurri batean.

Batera plataformaren mobilizazioak ere izan dira. Deialdiak 1.200 lagun bildu ditu zazpi errepide-gunetan.

Etxeberri-Aintzart: Batak burututako mobilizazioetan gauza argi bat ageri izaten da: indar politikoei proiektu instituzional ezberdinak ditugula. Alderdi frantsesetako eta EH Baiko militanteen arteko ezberdintasunak agerikoak dira, adibidez, guk eskuduntza zabalena dituen instituzio berezia nahi dugu, eta beste alderdietako militante zenbait, aldiz, instituzio murriztago bat. Alta, Batera elkargune inportantea da, printzipio parte-hartzaileak batzen gaitu, hots, herritarrei kontsulta eskaini behar zaiola diogu denok. Sarkozyren bisitaren ondoren, berriz ere, Parisko politikarien eta euskal jendar-tearen artean dagoen deslotura agertu da zazpi bidegunetan. Goi-mailako politikarien eta herriko oinarriaren arteko komunikazioa moztuta dago. Azken mobilizazioen ondoren gabezia hori ageriago geratu da.

Anartean, Pays egitura agortu ondoren, Hautetsien Kontseiluak Lurralde Elkargoari buruzko ikuspuntua ezagutaraziko du egun hauetan. Zer iritzi duzue horretaz?

Lefort: Egitasmo horren aitzinean jarrera ezberdinak daude. Alabaina, interesgarria da holako eztabaidaguneak izatea. Laster ikusiko dugu zeri erantzuten dion hautetsien azterketak. Lurraldeari buruzko eztabaida mugatua geratu daiteke, lurraldearen ikusmolde sozio-ekonomikoari begira soilik. Aldiz, gure ustez, euskal instituzioaren gaia une honetan Euskal Herrian garatzen ari den prozesu politikoa gaiarekin batera aztertu behar da. Gaia jendartean eztabaidatu eta adostu behar da, gure ikuspuntutik aldarrikapen instituzionala eta bake prozesua elkarrekin garatu behar dira.

Nolanahi den ere, Garapen eta Hautetsien kontseiluen erabakietan Estatuak beto eskubidea erabiltzen du eta eskakizunak mugatzen ditu praktikan. Horregatik instituzioaren gaia, ezinbestean, demokrazia parte-hartzaileari hala nola kontsultari lotu behar zaio. Prefetak edo Estatuak ez du Ipar Euskal Herriarentzat balio duena erabaki behar.

Aldiz, Estatuak euskaldunok nahi dugun estatusa erabakitzeko eskubidea bermatu behar luke. Hor sakoneko eztabaida dago. Aro berri honetan, bi estatuetan abiatu den bake prozesuaren gaietako bat kontsulta onartzea da, gure geroa erabakitzeko eskubidea onartzea.

"Instituzioaren gaia, ezinbestean, demokrazia parte-hartzaileari eta kontsultari lotu behar zaio" J. F. LEFORT

Frantziako Presidentziarako eta Legebiltzarreko hauteskundeak izanen dira hurrenez hurren. Zein da EH Bairen egitasmoa hauen aitzinean?

Lefort: EH Bai bosgarren aldiz aurkeztuko da hauteskundeetan, hori azpimarratu behar da, ez da beti erraz EH Bai koalizioa indarrean jartzea eta aurkeztu ahal izatea. EH Bai gero eta indar handiago hartzen ari da beste indar politikoen artean; aldion, ABko eta Batasuneko militanteek batez ere bultzatzen dugu EH Bai. Alabaina, egun, hauteskondeei begira lan egiteaz harago, funtsezkoagoa da beste behar bati erantzutea, eta da: ezkertiarrek eta abertzaleak ongi antolatzea. Zeregin horretan ez gara ABko eta Batasuneko militanteak bakarrik ari. Adibidez, iragan Herriko edo Kantonamenduko bozetako hautagaiak ez dira bi alderdi hauetako kideak izan, edo ez denak. EH Baik gero eta eragin gehiago dauka jendartean, horretaz kontziente izan behar dugu eta horren arabera antolatu. EH Bai egonkortu eta iraunarazi nahi dugu, eta horretarako jarrera berriak lantzen eta hartzen ari gara.

Eusko Alkartasuna ordea, ez dago EH Bain aldi honetan. Zergatik?

Etxeberrri-Aintzart: Hori EAri galdetu behar zaio. Guk erraten dugun gauza bakarra hauxe da: aldi honetan EAK beste esperientzia edota koalizio batean aurkeztu nahi izan badu ere

[ekologistekin, besteak beste], inportanteena epe luzerako dinamika komun batean segitzea da. Alegia, EA ez delako gurekin, EH Baik ez dio bere izateari utzi, hots, EH Baik ez dio ezker abertzaleko indar guztiak metatzeko duen asmo eta dinamika kolektiboari uko egin. Ziur aski, etorkizunean EA berriz ere lotuko zaio EH Bairen proiektuari. Aldi honetan izan diren ezberdintasunek eta kalapita txikiak ez dute garrantzirik, garrantzia gehien duena da jende-uholde berri bat abian dela eta ez dela geldituko. Testuinguru berri honetan ezker abertzaleko ildo guztiek deliberatu dute epe ertainean biltzea, hori da funtsezkoa. Horixe delako bidea, bai Iparraldean bai Hegoaldean indarrak metatzeko eta bozetan emaitza hobek lortzeko. Bilduk eta Amaiurrek bildu dituzten emaitzak paregabeak izan dira, eta heldu diren bozetan ezker abertzalearen hautagaitzak emaitza izugarriak biltzea espero dugu. Hemen ere, bide beretik, Frantziako Legebiltzarreko emaitzak biziki onak izatea goaitatzen dugu, eta hori seinale

berria izanen da nazio mailako prozesu berriari ekiteko. Horrek guztiak abertzaleen eta ezkertiarren jarrera erakutsiko du: koherentzia.

Nola nahi duzue kanpainetan parte hartu? Beste alderdiekin aliantzak bilatuko dituzue? Zein dira xedeak?

Lefort: Proiektu politiko bat antolatzeko, lehenik, zure indar politikoa sustraitu behar duzu, eta zeregin horretan borroka ideologikoa etengabe landu. Horren egiteko moldeak eta momentuak daude: herri mugimenduen eta mobilizazioen bidez. Hamaika bide dira. Hauteskunde bidea bat da horien artean. Ezkerreko abertzaleok, EH Bairen bitartez, hauteskundeetan gure proiektua agertzen eta defendatzen ikasi behar dugu. Ondoren, aliantzak izan daitezke, baina horiek, zinez, bide laburreko ekimenak dira. Gure anbizioa lehen lerroko indar politikoa izatea da, eta horretarako borroka ideologia lantzen segitu behar dugu. Beraz, gure helburuetan ez dira epe laburreko emaitzak sartzen. Areago, guretzat datozen bi hauteskundeak

Gabriel Aresti euskaltegia*

Aste Santua

Barnetegiak

Astebeteko eta aste biko barnetegiak Bakaikun eta Bilbon

- Apirilaren 2tik 14ra
- Apirilaren 4tik 14ra
- Apirilaren 2tik 8ra
- Apirilaren 4tik 9ra
- Apirilaren 9tik 14ra
- Apirilaren 10etik 14ra

www.gabrielaresti.com
Done Bikendi 2 - 4. solairua - 48001- Bilbo - Tel: 94 423 75 91

baino funtsezkoagoak dira Herriko bozak. Ezker abertzalearentzat une nagusiak izanen dira zenbait Herriko Etxe irabazteko, eta orobat emaitza onenak ateratzeko. Legebiltzarreko bozak ez dira emaitzei begira gure interesekoak. Halere, ahalik emaitza handiena lortu nahi dugu geroa presatzeko. Horien ondoren gogo handiz lanean segitzen badugu, Herriko bozetan mugimendu abertzaleak sekulako emaitzak lortu ahalko ditu. Presidentziarako kanpainatik beretik hasi behar dugu lanean, EH Bairen proiektua herritarrei helarazteko.

EH Baik nola aurreikusten du hautagaien zerrendak osatzea?

Etxebarri-Aintzart: Presidentziarako bozetan ez dugu hautagairik aurkeztu, bistan da, baina ez dugu beste inor sostengatzen ere. Gure funtzioa hautagaiek sekula defendatzen ez dituzten gaiak mahai gainean jartzea da. Hots, Sarkozyren bisitaren kariatara plazaratu dugu instituzioaren arazoa. Beraz, horren kariatara hautagai bakoitzari interpelazio bat eginen diogu galdera multzo baten bitartez, eta erantzunak baloratuko ditugu publikoki. Horren arabera gure hautesleek deliberatuko dute boza nori eman. Hori da gure ekimen nagusia. Legebiltzarreko bozei begira, hiru hautes-barrutietan hautagaiak izanen ditugu geure programekin. Erran bezala, gure funtzioa eta interesa ez dira mugatzen boz horietara, gure lehen mailako xedea Herriko bozak dira, eta horietan agertuko da ezker abertzalearen proiektu osatuagoa. Bi hauteskunde hauen kanpainetan, oro har, dela bozkatzeko printzipio proportzionalaren gaia, dela TVA sozialaren gaia [BEZ] edota gai ekonomikoak aipatuko ditugu. Gai bakoitzaren inguruan herritarrek gure mezua ukanen dute, beraz, gure proiektu politikoa prestatzen eta egokitzen ari gara Herriko bozei begira. Hots, ezkerreko abertzaleek hauteskunde hauen oihartzuna baliatu nahi dugu gure proiektu politikoa eraikitzen joateko. EH Baik epe luzera begirako proiektu politiko sendoa izan behar du.

François Hollande hautagaia ere etotzekoa da. Zerbait espero duzue PSko hautagaiaren bisitaz?

“Hollande etortzen bada mobilizazioak izango dira, orain arte ez baitu deus proposatu Euskal Herriko problematika konpontzeko”. J. F. LEFORT.

Lefort: Hollande etortzen bada mobilizazioak izango dira, orain arte ez baitu deus proposatu Euskal Herriko problematikak konpontzeko. Gainera, erran gabe doa, alderdi sozialistak sistemak praktikatzan duen politika ekonomiko liberalarekin bat egiten du, PS sistema horren indarra eta zutabea da.

“Sarkozy hainbat galdera erantzutera behartua izan da”

PEIO ETXEBERRI-AINTZART

Hollande presidente berria izan liteke. Aukera horrek baldintzatu dezake EH Bairen aritzeko moldea?

Lefort: Gure kanpainaren ildo bat bake bidean gure ekarpena egitea da. Gu prest gaude gure ekarpen politikoa egiteko, areago, berak Euskal Herriaren aitortza politikoa egingo balu, ongi etorri. Hollande presidente balitz, gu prest ginatke ariketa horretan sartzeko, baina horretaz ez da hauteskunde giroan mintzatzen, boterean legokeen unean baizik. Sozialisten promesak ezagutzen ditugu, praktikan badakigu zer egin duten iraganean, ez dute egundo beren hitza bete.

Estatuaren beste deszentralizazio politika bat garatu lezakete sozialistek. Esperantzarik bai?

Etxebarri-Aintzart: Eskuinak berriz irabazten badu, Lurraldean

Erreforma gauzatuko dutela diote. Sozialistek irabazten badute, berriz, hirugarren aldikoz, Frantziako deszentralizazioa gauzatzen saiatuko direla erran dute. Hitzak baino ez dira, alabaina. Guk testuinguru horretan gure proiektua garatu behar dugu. Sozialistak ezagutzen ditugu, François Mitterrandekin hasi eta Lionel Jospinekin gero. Sozialistengandik heldu daitezkeen esperantzak fini ziren aspaldi. Guk lehenik ekintzak nahi ditugu, eta gero, horien arabera, beharbada, konfiantza emanen diegu, baina ez alderantziz. Hollande presidente balitz euskal problematikari buruzko nolako neurriak hartzen dituen ikusi ondoren, galdera horri erantzun ahal izanen genioke.

Euskal Herriko gaiak bi hautagai nagusien arteko lehian tokia baduela pentsatu dezakegu, halere?

Lefort: Bai, Euskal Herriko agenda politikoa dela kari, bi hautagai nagusiak lehian ari direla pentsatzea ongi liteke, baina guk ez dugu ametsik egiten. Badakigu hauteskunde giroan hautagaiek promesak egiten dituztela. Guretzat orain, garrantzizkoena Euskal Herrian dauden indarren metaketa sustatzea da, ondoren, presidentea izanen denaren aitzinean bere politika baldintzatzeko. Oro har, lehen zeregina Euskal Herria eraikitzeko bildu behar ditugun indarrak gureganatzea da Madril eta Parisko politika baldintzatzeko. ■

